

Први је викенд месеца новембра 1978. године. Време је без снега и хладноће, као да је пролеће. На небу нека прошарица са игром облачака и сунца. Тако је данас и у Видаковој кући: наизменично се смењују радост и зебња. Родитељима син јединац Мићо одлази из куће за бољим и сигурнијим животом, па су, рекло би се, срећни, али ту срећу квари помисао да ће од данас у својој кући бити само драг гост. Ту су и две сестре, млађе од њега. Једна је средњошколка, а друга завршила средњу и пријавила се на биро за посао, без наде да ће га добити. Оне сасвим другачије гледају на братов одлазак, а сама помисао да је нашао посао у Београду за њих значи нешто узвишено и светло. Предвиђају му лепу будућност и успешан живот.

И самом Мићу је данас тешко, али се суздржава. Насилно се осмехује, али се види да у том осмеху нема ни тоpline ни радости. Ма колико се он претварао и глумио срећног човека, јасно је осећао да је у њему нешто препукло. Застао је и замислио се. У том моменту је остао без речи и осетио зебњу око срца. Немо је гледао своју супругу, која у наручју држи једногодишњег сина. Она ћути као да су јој уста заливена, бори се сама са собом. Хтела би нешто рећи, али не може, нема снаге.

И у једном тренутку завлада мртва тишина. Мали синчић се разиграо у мајчином наручју. Бије ногама и краче као да трчи оцу у сусрет, а ручицама пљеска длан о длан, као да му улива храброст. Мали је тек навршио годину дана, весео је и смеје се, као да би хтео тати нешто да каже и као да зна да је данас свима тешко. Део те атмосфере осећа и сам. Гура прстиће у уста и показује два зуба, од којих му је мокра брада. Пружа руке оцу и отима се из мајчиног наручја. Кад му се отац примакао и пружио му руке, малишан му се уз радостан врисак бацио у загрљај. Стеже оца ручицама и поскакује у наручју. Неки су укућани тада заплакали, уз сув јецај, док су им браде поигравале. Видак је био најчвршћи. Немо је ћутао и замишљено гледао негде у даљину. Само он зна где је и шта видео. Низ старачко изборано лице и проседу браду текле су крупне сузе. А онда када су се сви мало прибрали, обрисао је сузе с лица и рекао сину Мићу:

– Сине мој, видео си и чуо свога сина. Још је мали и не зна ти ни ријеч рећ, а све је рекао и теби и нама свијем. Ће си, да си, родитељ мора да буде уз своје дијете. Он је још мали, али осјећа све оно што и ми осјећамо. Нека ти буде са срећом твој нови

посао, али како год знаш, гледај да тамо и за снашу нађеш какав било посао. Не море она овђе остати дуго, немој погрешно да ме разумијеш. Није она нама овђе на терету, али због ђетета и вас самије. Мало дијете иако не зна да каже, зна да пати, јер му треба родитељска љубав.

– Све ми је јасно, оче, али и ја идем у непознато. За почетак ћу бити у тазбини док се не снађем и упознам с народом. Надам се да ћу и жени брзо наћи посао. Београд је као држава, увек му треба радника, и тамо нема запошљавања по кључу, него по струци и знању. Долазићу кад год будем могао због вас свих, а нарочито због малог. Његова ми је суза најтежа. Нећу дозволити да пати, ни да заплаче због мене.

– Пази, синко, ово што ћу ти сад рећ и добро упамти. Ти си још зелен, млад и неискусан. Ти још не знаш каквог све народа има. Као што нијесу сви прсти на рукама исти, тако ти је и у народу: сви су различити, оћу рећ различитије сватања. Неко се зна и пошалит, док други што му кажеш у шали, мисли да је збиља. А највише има оније што се туђој муци радују. Има људи који више, десетоструко више воле туђу пропаст него своје богатство. Зато са свијем лијепо, низ длаку, а не уз длаку. Кад мало више с њима биваш, сами ће ти се одати и показати какви су. Ти и даље лијепо с њима, али ће ти бити лакше, јер знаш од кога ти шта море доћ. Ако кад будеш у прилици да мореш некоме нешто помоћ, ти му помози, па иако видиш да од њега заузврат не мореш ништа очекиват. То те не кошта ништа, али ће остати прича која море бити вреднија од онога што си му помогао.

Што не знаш, ти увијек културно и понизно приђи и приупитај, свак ће ти рећ, а кад све знаш, немој пишати уз вјетар ни дизати главу горе. Јопет буди исти и понашај се исто ко кад си пито за помоћ. Тако ћеш напредовати и у служби, и у друштву, и у народу, и свак ће те цијенити. То плате што зарадиш, оћу рећи кад добијеш и ако ти буде већа но ође, немој је растркопишати по кафанама. Уџези и у кафану с људима, али умјерено. Овђе си имо кућу, тамо је немаш; овђе је живот другачији, тамо је скупљи; ти си тамо сам, ође су ти жена и дијете. Ће гоћ можеш, свуђе уштеди, на свачему осим на љебу.

Добро, оче, нисам мали толико, а ни зелен, како рече. Ако негде и направим грешку, нећу је поновити, јер се човек на грешкама учи.

– Пази, и ово да ти речем. Гријеше и други људи, па гледај ће су они гријешили, да ти не гријешиш. Најбоље се грешке исправљају на туђим леђима. Ако јих будеш исправљо на својим леђима, као магарац, куку теби. Знаш и ти ону пословицу: Паметан се човјек учи на туђим грешкама, а магарац на својим. Ако једном будеш магарац, оста довијека магарац.

– Добро, све си ми лијепо објаснио, и држаћу се сви твојије упуштава, а сад идем у собу да се још мало поиграм са малим.

– Иди и пакуј се, боље ти је за дана да пређеш што већи дио пута. Ноћу возит није ни приближно возит ко дању.

– Какве везе има да ли је ноћ или дан. Ја идем ноћним возом и целу ноћ ћу путовати.

– А неш ћерат кола; ја мишљах да ћеш ићи колима, па велим да натовариш мало ствари.

– Други ћу пут колима, да видим где има паркинг, а и да научим пут до посла. То је велико место, није као Урошевац, па стани где хоћеш.

Мићо улази у своју собу и затвара врата. На брачном кревету размештена само једна страна, поред које стоји супруга са сином у наручју. На великом кристалном лустеру, који су добили као свадбени поклон од друштва из фабрике, укључене су све свјетиљке. То се чинило само у значајне дане. На наткаснама са обе стране кревета сијале су стоне лампе. Са десне стране давало је јак одсјај велико огледало, које је било изнад комоде, на којој су биле поређане многе књиге. Кад уђе, мало застаде, а затим приђе и загрли жену и сина. Тако загрљени, као да су изгубили равнотежу, све троје падоше на кревет и почеше се смијати и љубити. Син га је опкочио и сео му на груди, а жена поред њега на леву руку. Син му на грудима поскакује, смеје му се и ручицама удара длан о длан, а онда се саже да га уједе за нос. Он се покретима на леву и десну страну брани и на крају се сви смеју. Малишан као да се љути, почео је да трља рукама по мокрој бради, као да га муче зуби. Направио је гримасу као да ће заплакати, а онда изненада почео да узвикује: тата-тата-тата! Мићо и Јелица само се погледаше. Њиховој радости није било краја. Пред полазак на пут син је проговорио, спузао са очевих груди и легао између родитеља. Он се гнезди међу њима, покушавајући да заузме најпогоднији положај. Спавао је на леђима, са ручицама поред главе. У сну понекад се ритне, док му се на лицу јави благ смешак, а онда се гласно засмеје као да га неко голица по табанима. Задовољним, веселим и срећним родитељима малишан скиде терет с душе. Ту пријатну тишину Мићо прекиде речима:

– Све размишљам и није ми јасно који је празник данас.

– Па који је празник? – упита Јелица.

– Не знам, зато те и питам.

– А шта те наводи на такву помисао?

– Па ова атмосфера: попаљене све сијалице и лампе. Знам да то радимо увек на наше значајне датуме.

– Данас нам је најзначајнији дан у нашем заједничком животу због неколико ствари.

– Као на пример, подсети ме.

– Је ли нам данас син проговорио, шта може бити значајније од тога?

– Ја сам мислио што ја одлазим у Београд.

Па да, и то је значајно.

– Значајно! А ти остајеш овде сама са дететом.

– Па да, док ми не нађеш посао. Али ово је сада камен темељац у нашем заједничком и самосталном животу.

– У праву си. Од сада ћемо мислити својим главама и кућити по нашим плановима. Срцић, време је да се пакујем. (Примећујем да смо неоправдано смањили употребу ове лепе речи у нашем свакодневном разговору.)

– Ако смо смањили у разговору, нисмо у осећањима, а највећу пажњу смо поклонили нашем сину, великом и заједничком срцу. Како мирно и безбрижно спава и не слути да му тата одлази. Срцић, све ти је спаковано у коферу, осим нашег великог срца и срцића, али то ти је надам се спаковано у души.